

Palovahti 3
60100 SEINÄJOKI

Sisäministeriö

kirjaamo@intermin.fi

sari.mustila@intermin.fi

Sisäministeriön lausuntopyyntö SMDno-2016–1495, 02.11.2017 SM042:00/2016

Suomen pelastuslaitosten yhteinen lausunto luonnoksesta Hallituksen esitykseksi Eduskunnalle pelastuslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta.

Yleistä

Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta Hallituksen esitykseksi Eduskunnalle pelastuslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta. Lisätietoja tästä lausunnosta antaa pelastusjohtaja Harri Setälä

Yksityiskohtaiset huomiot:

1 § Lain tavoitteen tarkentamisen esitettyyn muotoon on perusteltu.

6 § Ruohikkopalovaroituksesta säättäminen metsäpalovaroitusta vastaavalla tavalla on perusteltu.

33 § 2. mom. Esitetään muutettavaksi siten, että aiempi viittaus periaatteeseen käyttää lähimpää tarkoituksenmukaista yksikköä muutettaisiin muotoon käyttää tarkoituksenmukaista yksikköä. Tarkoituksena muutoksella on korostaa, että tarkoituksenmukaisin yksikkö ei välttämättä olisi aina nopein tai lähin yksikkö vaan tarkoituksenmukaisuutta arvioitaessa voitaisiin kiinnittää huomiota henkilöstön ammattitaitoon, erityiseen kalustoon ja osaamiseen sekä pelastustoiminnan kustannuksiin, kun se ei oleellisesti viivytä avun saantia. Peruste on täysin hyväksyttävissä ja vastaa nykyisiä yksiköiden hälyttämisen periaatteita, mutta silti aiemman muotoilun (*lähimpään tarkoituksenmukaiseen yksikköön*) muuttaminen ei tule täysin perustelluksi. On selvää, että myös maakunnallisessa pelastustoimessa yksiköt kootaan riippumatta hallinnollisista rajoista vastaavalla tavalla kuin nykyjärjestelmässä.

27 § Luonnoksen mukaan kumottavaksi suunniteltu pelastuslaitoksen tuki kuntien valmiussuunnitteluun ei pelastuslaitosten mielestä vastaa maakuntalain 142 § maakunnalle esitettyä tehtävää, sillä yhteisen varautumisen osa-alueelle ei ole määritetty kuuluvan maakunnan tukea yksittäiselle kunnalle tai kunnan toimialalle. Mikäli lainsäätäjän mielestä maakunta voi kuitenkin päättää, että tehtävä osoitetaan käytännössä edelleen pelastuslaitokselle, tulisi asiasta tehdä tämän sisältöinen pykälä pelastusla-

Laadukasta turvallisuutta lakeudella

Osoite:
Palovahti 3
60100 Seinäjoki

Puhelin:
06 416 2111 (kaup.keskus)
Sähköposti:
etunimi.sukunimi@seinajoki.fi

Faksi:
06 416 2820
Internet:
www.eppela.fi

ETELÄ-POHJANMAAN PELASTUSLAITOS -LIKELAITOS

kiin. Kirjaukseksi esitetään seuraavaa: Maakunta voi tukea kuntien valmiussuunnittelua, jos kunta ja maakunta näin sopivat.

27 § Esitetään lisäksi muutettavaksi siten, että pelastuslaitos osallistuisi lain 38 §:ssä tarkoitettuun pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämään valmiuden ylläpitoon. Maakunnallisessa pelastustoimen järjestelmässä kansainvälisen valmiuden ylläpidon toteuttaminen on todennäköisesti järjestettävissä tehokkaammin kuin kunnallisessa järjestelmässä, mutta valmiuden ylläpito edellyttää nykyjärjestelmää vastaavalla tavalla erillisrahoituksen sekä toiminnan periaatteista sopimisen maakunnan ja sisäministeriön välillä.

29 § Kuntien kuuleminen palvelutasosta päätettäessä on esitetty kumottavaksi. Pelastuslaitoksen näkemyksen mukaan kuulemisessa ei ole kysymys valtasuhteen määrittämisestä ja siksi asiaa tulisi uudelleen harkita. Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos esittää, että järjestämällä kuntien kuuleminen pelastustoimen palvelutasosta jatkossakin, voidaan vakioda kunnan ja pelastuslaitoksen yhteistyötä sekä osaltaan turvata lähi-palveluperiaatteen toteutuminen.

57 § Esitetään harkittavaksi esitettyjen muutosten lisäksi pykälän edelleen täsmentämistä siten, että pelastustoimintaan osallistuvalla pelastuslaitoksen päätoimista miehistöä, alipäällystää ja päällystää koskevan pelastusalan tutkintovaatimuksen lisäksi myös muuta henkilöstöä koskevalla osaamisvaatimuksella. Esitetyn 57.2 §:n mukaisesti pelastustoimintaan osallistuvalla sivutoimiselta ja sopimuspalokuntaan ja muuhun sopimuksen tehneeseen yhteisöön kuuluvalla henkilöltä vaaditaan Pelastusopiston opetussuunnitelman mukainen koulutus. Esitetään, että ko. pykälä laajennettaisiin siten, että se mahdollistaa myös edellä mainitun muun päätoimisen henkilöstön osallistumisen pelastustoimintaan. 57.2 §:n olisi mahdollistaa muuttaa siten, että pelastustoimintaan osallistuvalla pelastuslaitoksen muulta henkilöstöltä, sivutoimiselta ja sopimuspalokuntaan ja muuhun sopimuksen tehneeseen yhteisöön kuuluvalla henkilöltä vaaditaan Pelastusopiston opetussuunnitelman mukainen (erikseen määritettävällä sisällöllä) ja tehtävän edellyttämä koulutus. Tällä muutoksella mahdollistettaisiin moniammatillisten työparien muodostamien yksiköiden toimiminen onnettomuuspaikalla pelastustoimen tehtävissä tehtävänmukaisilla ja varmistettavissa olevilla osaamisvaatimuksilla.

Samalla on kuitenkin taattava, että muutoksella ei rajata pelastuslaitoksen kykyä hyödyntää eri tavoin koulutetun henkilöstön osallistumista esimerkiksi johtamisen tukitoimintoihin tilanne- ja johtokeskuksissa. Monialaisen henkilöstön kouluttaminen em. tehtäviin tuo pelastuslaitoksille välttämätöntä joustoa resurssien käyttöön erityisesti laajoissa tilanteissa, jolloin tilanne- ja johtokeskuksen nopea miehittäminen on välttämätöntä. Lain määritelmän mukaan johtamisen tukitoimintoihin tilanne- tai johtokeskuksissa osallistuminen on osa pelastustoimintaa, mutta ei ole tarkoituksenmukaista edellyttää tältä henkilöstöltä samoja valmiuksia ja

Laadukasta turvallisuutta lakeudella

Osoite:
Palovahti 3
60100 Seinäjoki

Puhelin:
06 416 2111 (kaup.keskus)
Sähköposti:
etunimi.sukunimi@seinajoki.fi

Faksi:
06 416 2820
Internet:
www.eppela.fi

ETELÄ-POHJANMAAN PELASTUSLAITOS -LIKELAITOS

osaamista kuin onnettomuuspaikalla pelastustehtävissä toimivilta on perusteltua edellyttää.

Voimassa olevan pelastuslain 64 §:n 1 momentin mukaan pelastustoimen viranomaisen on varauduttava toimintansa hoitamiseen poikkeusoloissa riittävin suunnitelmin ja etukäteen tapahtuvien valmisteluin kouluttamalla ja varaamalla henkilöstöä ja väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstöä poikkeusolojen tehtäviin, huolehtimalla johtamis-, valvonta- ja hälytysjärjestelmien perustamisesta ja ylläpidosta, varautumalla evakointeihin sekä huolehtimalla muistakin näitä vastaavista toimenpiteistä. Momenttia esitetään muutettavaksi siten, että varautumisvelvollisuus koskisi evakointien sijaan valmiuslain 121 §:ssä säädettyä väestön siirtämistä. Tarkennus on tarpeen, koska termi evakuointi ei sellaisenaan ole riittävän yksiselitteinen ja saattaa sekoittaa esimerkiksi tämän lain 36 §:ssä säädettyyn suojaväistöön, puolustustilain (1092/1991) nojalla sotilasviranomaisen määräyksellä suoritettavaan väestönsiirtoon tai poliisilain (872/2011) nojalla poliisimiehen määräämään paikan tai alueen tyhjennykseen.

96§ Eräiden suoritteiden maksullisuutta koskevan tekstin täsmentäminen niin, että myös muut kuin laitteen vikaantumisesta johtuneet syyt ovat erheellisiä paloilmoituksia, on perusteltu.

Esitetään kiinnitettäväksi huomiota siihen, että esitysaineistossa käytetään sopimuspalokuntia koskevissa kirjauksissa määrittelyjä sopimuspalokunnat, sivutoiminen henkilöstö ja sopimushenkilöstö. Esitetään harkittavaksi määritelmien sopimuspalokunta ja sopimuspalokuntalainen käytön vakiointia tarvittavilta osin, jolloin määritelmällisesti sopimuspalokuntalaisen tunnusmerkkinä olisi osallistumisen työsopimusperusteisuus.

111 a § Esitetään, että 111 a §:n mukainen öljyvahinkojen jälkitorjunta voitaisiin sopia hoidettavaksi myös maakunnan toimesta, jos maakunnan kunnat ja maakunta näin sopivat.

Väestönsuojat

Todetaan, että sodankuvan muutos ei ole vaikuttanut väestön suojaamisen tarpeeseen siinä määrin, että väestönsuojien rakentamisesta voitaisiin vähittäin luopua. On tärkeää varmistaa, että poikkeamat tai muutokset väestönsuojien rakentamisessa eivät murra väestön suojaamista koskevia suunnitelmia. Esitetään tarkennuksia väestönsuojien rakentamista koskevaan kahteen pykäläesitykseen;

71 § Luonnoksessa esitetään, että rakennusluvan myöntävä viranomainen voi sallia yhteisen väestönsuojan rakennettavaksi myöhemminkin kuin viiden vuoden kuluessa ensimmäisen rakennuksen osittaisesta loppukatselmuksesta, jos siihen on perusteltu syy eikä poikkeuksen tekeminen olennaisesti heikennä suojautumismahdollisuuksia. Pidetään riittämättömänä ratkaisuna, että säädöstasolla jäisi tarkemmin määrittämättä, mitä seikkoja perustellun syyn piriin kuuluisi.

Laadukasta turvallisuutta lakeudella

Osoite:
Palovahti 3
60100 Seinäjoki

Puhelin:
06 416 2111 (kaup.keskus)
Sähköposti:
etunimi.sukunimi@seinajoki.fi

Faksi:
06 416 2820
Internet:
www.eppela.fi

ETELÄ-POHJANMAAN PELASTUSLAITOS -LIIKELAITOS

75§ Helpotusten myöntämistä koskien luonnoksessa esitetään, että rakennusluvan myöntävä viranomainen voi kunnan hakemuksesta asianomaista pelastusviranomais- ta kuultuaan myöntää vapautuksen väestönsuojien rakentamisesta tietyllä alueella, jos siellä arvioidaan olevan ennestään riittävä määrä suojapaikkoja.

Todetaan, että säädöstasolla ei tulisi jättää päätöksenteon perusteeksi sisällöltään tarkasti määrittämätöntä arviointia, jonka perusteella helpotus voitaisiin myöntää. Molemmat edellä mainituista säädöskohdista ovat esitetyssä muodossa omiaan tuot- tamaan ongelmia sekä päätöksentekijälle että asiasta lausuville tahoille.

Esitys hissitehtävien maksullisuudesta

Pelastuslaitoksilla on vuodessa noin 700 ihmisen pelastaminen hissistä -tehtävää, kun hissi syystä tai toisesta on jumittunut siten, että ihmiset eivät voi poistua hissikorista. Hyvin harvoin ihmisillä on tilanteessa välitön hengen tai terveyden uhka.

Hissiturvallisuuslain (1134/2016) mukaan hissien haltijan on huolehdittava siitä, että matkustajien pelastaminen kerrosten väliin jääneestä korista tapahtuu turvallisesti ja riittävän nopeasti. Tämän vastuun hissien haltijat ovat lähes poikkeuksetta siirtäneet sopimuksella korvausta vastaan hissihuoltoyhtiölle. Tehtävä välitetään kuitenkin hyvin usein pelastuslaitoksen yksikölle, kun hissihuoltoyhtiön valmius- ja päivystysjärjestelyt ovat niin heikot, että odotusaika hissikoriin jumittuneille uhkaa muodostua kohtuutto- man pitkäksi.

Kun ihmisillä ei ole välitöntä hengen tai terveyden uhkaa, ei tehtävä kuulu pelastus- toimelle, jonka yksikkö kuitenkin hälytetään tarkoituksenmukaisuussyistä. Pelastuslai- tosten näkemyksen mukaan valmiutta käytetään hyväksi kaupallisten sopimusten vel- voitteiden täyttämiseen. Vastaavia menettelyjä on käytössä mm. vartiointiliikkeeseen yhdistetyissä paloilmoin- ja palovaroitinjärjestelmissä, joiden hälyttäessä vartija soit- taen ehkä kaukaakin 112:een siirtäen vastuulleen kuuluvan tarkistus-/varmistustehtä- vän pelastuslaitoksen yksiköille. Vastaavan kehityksen voidaan ennakoida jatkuvan. Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitosten näkemyksen mukaan resurssien epäasiallisesta käytöstä varsinkin kaupallisen toiminnan tosiasiallisena toimijana tulisi voida laskuttaa erheellisten paloilmoin- tusten tapaan.

Esitetään, että viimeistään pelastuslain kokonaisuudistuksen yhteydessä ihmisten pe- lastamisesta hissistä ilman välitöntä hengen tai terveyden vaaraa voitaisiin periä mak- su siltä, jolle ihmisten vapauttaminen muutoin kuuluu. Edelleen esitetään vastaavan maksun perimismahdollisuutta myös muista kiireettömistä avustustehtävistä, joihin pe- lastuslaitoksen yksikkö hälytetään, vaikka tehtävä ei sille pelastuslain mukaan kuulu.

Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos

Harri Setälä
Pelastusjohtaja

Laadukasta turvallisuutta lakeudella

Osoite:
Palovahti 3
60100 Seinäjoki

Puhelin:
06 416 2111 (kaup.keskus)
Sähköposti:
etunimi.sukunimi@seinajoki.fi

Faksi:
06 416 2820
Internet:
www.eppela.fi